

Losovi *na stopě*

Pokud se budete toulat lesy v okolí Lipna, můžete se setkat s neobvyklým tvorem. Je vysoký skoro jako kůň, s tělem relativně krátkým a téměř bez ocasu, s protaženou hlavou, se zvláštním hrbolem na čenichu a s přečnivajícím horním pyskem. Na kráse mu nepřidává ani nápadný kožní lalok na krku. Samci navíc mohou mít na hlavě typické parohy, lopatovitého, ale u nás častěji bidlovitého tvaru. Pokud popis odpovídá výše popsanému, měli jste štěstí a právě jste viděli losa evropského.

Los evropský je největší příslušník čeledi jelenovitých. Dospělý býk váží cca 220–450 kg, délka jeho těla je 2–3 m, výška v kohoutku 180–235 cm. Losice je celkově menší, váží 275–375 kg. Losi jsou dobře vybaveni pro pohyb v měkké půdě. Jejich nohy mají roztažitelné spárky s velkou našlapovací plochou. Dobře plavou. Dospělosti dosahují losi ve 2,5 letech. Říje probíhá od srpna do října, obvykle v září. Doba březosti je okolo 36 týdnů, samice rodí 1 až 3 mláďata. V létě se losi zdržují ve vlhkých biotopech s bohatými porosty v okolí vody. Živí se listy a větvičkami listnatých dřevin, vodními a bažinnými rostlinami. Samci žijí osaměle, samice s mláďaty v malých skupinách.

Od sedmdesátých let minulého století se los evropský trvale vyskytuje v oblasti jižní Šumavy. Trvalá losí populace je odhadována na cca 10-15 kusů. V roce 2003 došlo ke srážce auta s losem nedaleko Přední Výtoně, tento los je vypreparován a můžete ho vidět v informačním středisku NP Šumava na Stožci.

Los evropský je jedním z cílových druhů monitoringu a výzkumu zoologického oddělení Správy NP a CHKO Šumava. Pravidelný zimní monitoring lokalit je prováděn každoročně ve spolupráci s kolegy z CHKO v Horní Plané. V posledních dvou letech je kromě monitoringu na základě nálezů stop, trusu a okusu též použito fotopastí. Jednou z předností této metody je její neinvazivnost, nezahujeme tedy žádným způsobem do života sledovaných jedinců. Fotopasti jsou čtenářům časopisu Šumava jistě známy, přesto si krátce připomeňme,

že základem fotopastí je digitální fotoaparát vybavený senzory pohybu a teploty. Pokud oba tyto senzory vyhodnotí přítomnost živého organismu, automaticky vyfotografují snímek nebo jejich sekvenci, případně videozáznam, a uloží ho na paměťové médium.

Fotopasti rozmisťujeme na předem vytipovaných místech v terénu tak, aby nám odpověděly na naše otázky, týkající se života losa, jelikož tato zvířata žijí velmi skrytým způsobem života.

Další výzkumnou aktivitou našeho týmu je telemetrie. Pro losa máme připraven GPS obojek, který nám v případě úspěšného nasazení bude automaticky zasílat informace o pozici a aktivitě označeného jedince. Při takto malém počtu jedinců se nám však zatím nepodařilo losa na Šumavě obojkem označit. K úspěšnému označení je třeba se totiž ke zvířeti přiblížit na velmi malou vzdálenost. Švédský výzkumný tým z univerzity v Umea používá pro imobilizaci a nasazení obojku vrtulník. Po návštěvě švédských kolegů na Šumavě a jejich doporučení použít tuto metodu i na Šumavě jsme se tedy rozhodli vrtulník zkusit. Dne 23. 3. jsme vzletli nad ještě zasněženou Šumavu vybaveni termokamerou pro vyhledávání zvířat v krajině. Losa se nám z vrtulníku opravdu podařilo vyhledat, pokus o jeho imobilizaci a nasazení obojku však úspěšný nebyl – zvíře se šikovně schovávalo v hustém smrkovém porostu. Stále věříme, že se nám losa označit obojkem podaří, abychom více pronikli do života tohoto velmi skrytého zvířete.

Aktuální informace nejen o losovi evropském, ale i o celém telemetrickém projektu můžete najít na našich projektových webových stránkách: www.RysoviNaStope.cz nebo na www.npsumava.cz

Titulní strana - Fotopast Cuddeback Expert a los evropský vyfotografovaný v jižní části Šumavy.

Foto na této straně - Mapa bohybu losa sledovaného z vrtulníku, lokalita Borková.

- Pro vyhledání losa a pokus o jeho imobilizaci jsme použili vrtulník.

Pavel Šustr

Správa NP a CHKO Šumava
pavel.sustr@npsumava.cz